

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Matvælaráðuneyti
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Reykjavík 4. apríl 2023

2304001SA KB/fhs
Málalýkill: 00.64

Efni: Umsögn um skýrslu Boston Consulting Group um lagareldi á Íslandi

I. Inngangur

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt stjórnvalda um skýrslu Boston Consulting Group um stöðu og framtíð lagareldis á Íslandi, sem birt var 28. febrúar sl., mál nr. 49/2023. Auk umræddrar skýrslu liggur fyrir skýrsla Ríkisendurskoðunar um stjórnsýsluúttekt á stjórnsýslu sjókvíaeldis sem öðrum þæði fjallar um sama málefni.

II. Umsögn

Samband íslenskra sveitarfélaga telur skýrslu Boston Consulting Group vera mikilvægt innlegg til þess að taka ákvarðanir um framtíð lagareldis á Íslandi, með tilliti til hvernig leyfisveitingaferli skuli háttað, hvernig eftirliti með atvinnugreininni á að háttu, hvernig eigi að taka gjöld af atvinnugreininni og hvernig skuli skipta þeim tekjum sem innheimtar eru af atvinnugreininni.

Skýrslan lýsir því, sem fjölmörg sveitarfélög sem hafa haft sjókvíaeldi í sínu sveitarfélagi hafa haldið fram undanfarin ár. Til þess að þessi atvinnugrein geti þrífist þarf að ná sátt við sveitarfélögin um hvernig skuli skipta þeim tekjum sem innheimtast, svo þau geti staðið fyrir nauðsynlegri innviðaupbyggingu í sínu sveitarfélagi. Núverandi fyrirkomulag þar sem mögulegt er að sækja um fjármögnun fyrir verkefni til innviðaupbyggingar í Fiskeldissjóð er að flestra mati óheppilegt. Þetta fyrirkomulag tryggir aðeins fjármögnun til eins árs í senn og gerir ekki ráð fyrir kostnaði við viðhald innviða.

Það er skýr afstaða Sambands íslenskra sveitarfélaga og Samtaka sjávarútvegssveitarfélaga að Fiskeldissjóður er óþarfur milliliður og að sem fyrst verði að tryggja sveitarfélögum sem hafa fiskeldi innan sinna sveitafélagamarka, beina hlutdeild í innheimtum gjöldum. Fyrir liggur að slíkt kerfi þrífst ágætlega í öðrum löndum þar sem fiskeldi er mikið, s.s. í Noregi. Er því sérstaklega tekið undir ályktanir í skýrslunni, kafla 2.4.1, stafliður I, og auk þess á í kafla 4.4.7, töluliðir 1-3 (bls. 118-119).

Ef markmið stjórnvalda er að fiskeldi verði ein af þeim greinum sem eigi þátt í efnahagsbata og vöruskiptajöfnuði á Íslandi, þarf að nást skýr sátt við sveitarfélögin um tilhögun fiskeldis, skiptingu þeirra gæða sem af fiskeldinu hljótask auk þess sem umhverfissjónarmið þurfa að vera í fyrirrúmi og er mikilvægt að byggja upp traust á því að þessi starfsemi sé eins umhverfisvæn og kostur er.

Hvað eftirlit með atvinnugreininni varðar telur sambandið nauðsynlegt að benda á nauðsyn þess að byggja upp eftirlitsstjórnvöld í þeim landshlutum sem fiskeldi er mest svo eftirlit sé sem mest í tengslum við nærsamfélagið, það sé þéttara og árangursríkara. Þá er mikilvægt að meiri samvinna sé milli mismunandi eftirlitsaðila. Þar sem um mjög stórt hagsmunamál er að ræða fyrir íslenskt samfélag þarf að tryggja að við uppbyggingu stjórnsýslu og eftirlits sé horft til þess að starfsemin mun nánast óhjákvæmilega vaxa mikið á næstu árum og því er þörf á að fjárfesta í þekkingu á því hvernig slík starfsemi geti þrífist á eins sjálfbæran hátt og kostur er.

Hvað varðar stjórnsýsluferil þegar óskað er eftir rekstrarleyfi fyrir laxeldi telur sambandið mikilvægt að líta til annarra þjóða sem komnar eru lengra en Ísland í slíku ferli, s.s. í Noregi til þess að gera leyfisferlið einfaldara og skilvirkara, það mun leiða til eðlilegri hraða í ákvarðanatökuferli hvað varðar möguleika til fiskeldis í ákveðnum fjörðum og þá hraðari uppbyggingar þar sem fýsilegt er að fiskeldi verði starfrækt.

III. Niðurlag

Samband íslenskra sveitarfélaga lýsir sig tilbúið til þess að koma að áframhaldandi vinnu um framtíð lagareldis og telur nauðsynlegt að sveitarfélögin hafi málsvara í þeirri vinnu sem fram undan er. Þétt samstarf við sveitarfélögin um þá þætti sem snúa að nærsamfélagi fiskeldisstarfsemi er forsenda þess að komið verði á sanngjarnara og hagkvæmara kerfi fyrir alla þá aðila sem koma að lagareldi við strendur Íslands.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri